

ЖЕНСКИ ПОКРЕТ

ORGAN ALIJANSE ŽENSKIH POKRETA U KRALJEVINI JUGOSLAVIJI

Broj poštne čekovnog računa: 53191
Administracija: Knjižarnice Ljubice 1.

Urednici:
ALOJZIJA ŠTEBI
DARINKA STOJANOVIĆ

Beograd, 15 februara 1931.
BROJ 3—4 GODINA XII.

Vlasnik za A. Ž. P.
MILICA DEJVIĆER

Izlazi 1 i 15 u mesecu. — Godišnja pretplata
48 din. Za inostranstvo 60 din. — Primerak 2 dinara

Našim pretplatnicima

Usled nepovoljnih materijalnih prilika našega lista prinuđeni smo na malu promenu u štampanju. Do sada smo štampali list u dva izdanja: u ćirilici i latinici. Da umanjimo troškove za štampanje, od sada ćemo imati samo jedno izdanje sa tekstom u ćirilici i latinici, kao i sa slovenačkim člancima.

Kad bi naši čitaoci ispunjavali na vreme svoju dužnost kao pretplatnici, i kad bi oni smatrali za potrebno da pridobiju još nove pretplatnike, ova reforma ne bi bila potrebna. Mi, pošto ne primamo na vreme pretplatu, a naš list se izdržava samo od pretplate, moramo učiniti ovu promenu. Nadamo se da radi toga nećemo izgubiti ni jednog pretplatnika, jer verujemo da su naše žene toliko svesne, da neće praviti pitanje č'd toga, kojim slovima je list štampan. U slučaju da u buduću svi naši čitaoci na vreme šalju pretplatu i da povisimo broj pretplatnika za nekoliko stotina, mi ćemo rado opet štampati list u dva izdanja.

Upravni odbor Alijanse Ženskih Pokreta.

Офанзива противу жена у позиву

У последње време се множе случајеви који намећу питање: да ли се не спрема код нас офанзива противу жена у позивима? Зарочито противу улатих? У јануарском броју нашега листа већ смо забележили протест сарајевског „Женског Покрета“, који је морао учинити због нове службене прагматике градске штедненице у Сарајеву, према којој ће бити отпуштена из службе свака чиновница која се уда. Такође нам јављају да је нека железничка дирекција изјавила да неће више примати у службу жене, и ако за то нема законске подлоге. На заседању банског већа у Љубљани је један изјавио саветника изјавио да треба узети учешће у одлучивању из службе, и да је упуште боље ако се из учитељског места намешта мањи број жена. Жене лекари већ дуго тежило подносе неправду, који им чине неке који уреди за осигурање раденица, јер при сваком конкурс урезиру компетентне жене. Симптоми и факти који нам доказују да постоји противу радне жене отворена офанзива и прикривена саботажа.

Ово стање мора жене обзбило забринути и позвати их из круга себичности, у коме држи поједине сигурност — можда само на изглед сигурност — њиховог положаја у позиву, те их ујединити на заједничку одбрану, јер заједнички интерес су у питању. Штогод се давао износи противу жене у позиву, све је веома слабо финансирано и само за поједине случајеве тачно. Ми знамо врло добро да многе удате жене у позивима не раде из љубави према позиву, него из економске нужде, а исто тако знамо да је веома велики број удатих жена које воде свој позив, које не би могле живети без економске слободе коју им даје позив, јер сматрају брак за, нешто више него за материјалну отпорку своје лично сти, а које се једино леом око питања, на који начин би могле задовољити све захтеве, које им напосе позив, материнство и домаћинство. Давље знамо да је много неударних жена у позивима, које сматрају позив само за прелазно стање док им се не пружи прилика за улазу, а знамо такође да је много већи број оних неударних жена у позивима које су свом душом на послу. У данашње доба, где су економске прилике

у таквом врењу, где су даље бракови у таквом несигурном стању, апсолутно је извештајно даби формиду, по којој би могли питање жениног рада ван куће праведно и савесно задовољавајуће решити. Поставило правило: све удате жене из позива, и поступити по њему, значајно би чинити једну огромну неправду и несправедност. Такав поступак не би уништио само неброј породичних egzистенција, него би узео и великом броју удатих жена суштинну живота, деградирao их на степен бесправне ствари, зависно од туђе милостије за очување и делне безне egzистенције. Исто важи и за све неударне жене у позивима.

Прогривиди жениног рада ван куће апсолутно не могу схватити да има и жена позивне оште, него су убеђени да су жена и позив део сасвим супротне ствари. Они имају одмах при руци поједине случајеве, којима доказују да жена не сматра свој позив обзбило. Не можемо такође нагадати да и ми признајемо да су такви случајеви, као што су и код мушкарца, а да они не могу и не смеју служити за генерализације. Противу појединих случајева може се увек иступити законитим средствима, и феминистички покрет, који сам не би тражио такав поступак, био би лажан и немогућан. Али, свом јанином морамо заступати начело: да жена мора имати апсолутно исте могућности да пласира своје способности у животу за опште добро (што нама није никаква фраза) као што их има мушкарац. Ми не можемо зауставити ток привредног живота, који иде за тим да тражи што више спремних сила, а нисмо криви за моментану неред у привреди услед које је такав огроман број незапослених. На свету је свега довољно: и рада, и хране, и могућности за нове послове, толико је свега да би могло још много више мули радити и зардити, ако би имали друштин систем у привреди и у пољу рада. Баш међу мушкарцима је највише пристидљива онима система, да поједини имају што више знања које доноси добру зараду. Што не би почели реформу са ове тачке? А услед моментаног застоја у привредном животу изабацијаи жене из позива, то није само неправедно, него и глупо. Ако би и други

усти, ми сами не смејмо допуштити да се створи од жена резервна армја за рад, која ступа у акцију кад је активност у привреди највиша, а позива се зато да се отплету не радили свет. Историја нас учи да се тако поступао са мушкарцима, да је организација привредног живота тако да рачуна са конзеквентним одредбом резервом, која је спремна, кад је довољно издигнута, да ради под сваким условом, за сваку награду и без обзира на радно време. Баш ради таквог поступка је веома често дошло до немилних сукоба у привредној жанама да често прилажу постој по под горим условима него мушкарци, што се такође сматра као један разлог противу запослења жена. Када бисмо ми сала, после толиког искуства допустили да постанемо они који кваре радне услове и одnose, то не би био грех само противу нас самих, него и противу човечанства.

Само су два изазала: ако се сматра да је женин рад ван куће штетан за породични живот и за народну привреду, и ако се може све то и непобитно доказати, онда је потребно бити конзеквентан и забринути женома да се шкољују. На тај начин би се доцнија поколења жена превентивно опет у прав робове. Она се би ступила у брак, услед нерпосвећености, биле би дубоко испод нивоа брачног друга и њихов једини задатак би био да служе мужу и праву делу, а друге би морале радити услед неспремности отпратити само најниже послове или се проситурити. Ако тако стање пронаисмо до краја, дошли бисмо до једног асурда, и видели бисмо да је такав пут немогућ. А други изазал је тај, да изглатимо данашње стање тако да не би било посла и зараде за све који хоће и који могу да раде, а да неће бити места за оне који не раде. На томе путу смо, и ако га прате темпе петурбаије и тешики конфликти. Конфликт не можемо избећи, можемо само тежити да ми дамо привремено значење. Пошто жене све то јасно виде и осећају, морају бити спремне да се боре за право које им дикује развизак привредног живота.

Ако се буде све ово, што смо означили као симитоме новог курса у посматрању жениног рада превентивно постепено у факта, онда ће тек онај отпоран број жена, који сада још индиферентно посматра наш по

крет, увидети колико је изгубљено, јер су стале по страни тога покрета. Време је да им се отворе очи и да се окупе тамо, одакле ће бранити своја права и своју egzистенцију.

Љубљана.

Штеби Алојзија

Sigurnost

Versajski ugovor o miru bio je u glavnom koncipiran pod vidom što veće sigurnosti za Francusku i njene saveznike. No, na mirovnoj konferenciji Francuska delegacija nije uspjela da se unesu u ugovor svi njeni zahtevi, koje je smatrala za potrebne da se francuski narod dobio osjećanje potpune sigurnosti. Od tada dalje pa do danas pitanje sigurnosti je ostalo najvažnije pitanje u odnosima među pojedinih državama evropskoga kontinenta, a naročito učila na odnose između Francuske i Nemačke. Kad god se govori o razoružanju, govori se i o sigurnosti. Evropske države su tu podeljene na dve skupine: jedna, pod vodstvom Francuske, traži najpre garancije za sigurnost i tek posle razoružanja, a druga tvrdi da bi došli do prave i potpune sigurnosti tek onda kad bi sproveli razoružanje.

Do sada su učinjena dva obzbična pokušaja da se u Evropi uspostavi stanje koje bi isključilo namužene sukobe i dalo garancije sigurnosti. Prvi pokušaj je ostao samo pokušaj i spada već u hroniku istorije, a drugi može postati pravi pakt sigurnosti za buduću internacionalnu političku zajednicu najvažnije važnosti. Na versajbembarskom zasedaњу Društva Narodna godine 1924 je na jednom početno malo sveži vetar i izgledalo je da će ipak jednom Društvo Naroda krenuti preko teorijskih rasprava o miru ka odlučnijem stavu, na faktično sprovođenju, a zatim, koje garancije sigurnosti. Tada je bilo prvi put da su došli u Zenevi politički pravci — engleski i francuski predstedioci vlada, Macdonald i Herriot, dve političke ličnosti novoga stila, i Evropa, koja istinski teži miru, očekivala je od njih mnogo. Ali — prevarena nije izostala od Herriot drugo, Engleski premijer je političari svoje zemlje, a ne Evrope. Do duše, Macdonald i Herriot su se trudili da udaju na njih arbitražnog stava, pojmu koji je bio do sada u Zenevi prilično zapostavljen nov život, samo je Macdonald mislio jedno, da Herriot drugo, Engleski premijer je izjavio ono, što može izjaviti svaki

2426/17

kraljici bili »bezujevniji« potrebni. A sve druge ako nisu možda baš tako svršile, nisu ipak dočekale ono, što su očekivale. Očekavali su se, kao i svi veliki umovi, da će im doći, da će postati filmske zvijezde ili se bogato udati itd., a dočekale su većinom razočaranje i za kojega ne znaju što da sa sobom počnu, jer se vrlo teško odlučuju da se vrate kući.

Za sve slabe i nerazumne mora se brinuti društvo, pa bi bilo teško da žene svih zemalja, organizirane i socijalnih i humanih i feminističkih da se opiru protiv toga običaja, koji tako loše utječe na žensku mladež a i na čitavo društvo.

Koliko je to pitanje važno, shvatilo se već u Italiji, gdje je vlada svakako najviše nastojala zabraniti. U Mađarskoj ustale su protiv toga i mnoge ženske organizacije, a isto su u Švicarskoj nedavno učinila neka ženska udruženja i to: Narodni odbor protiv trgovine djevojkama, Savez ženskih društava u Zürichu, Švicarska katolička zajednica i slična. U Italiji su prijateljele djevojčica. Čak su i Tursku ušao je taj običaj, ali će on ondje po svoj prilici nastojanjem ozbiljnih krugova skoro nestati. O tome nam naime dolazi vijest, da je jednina učiteljica, koja je proglašena kraljicom ljepote, teško je prihvatila da se taj neprijatelj običaj iskorijeni, o tome bi imala odlučiti privatna inicijativa, jer je to svakako stvar koja se tiče društva, a bašene same bi morale nastojati, a tome za sve krugove potaknu na razmišljanje o tome pitanju.

Zagreb. M. V. K.

Januar u Ženevi

U januaru je održao Svet Društva Narodna običajima sednica, a zjednao je bio prvi sastanak odbora za organiziranje inozemnih evropskih država, takozvana evropska konferencija. Ova konferencija je zasedala od 16—21 januarski i bila događaj od prvoklasne političke važnosti, što se vidi već po tome, što je 27 država imalo svoje predstavnice, od kojih je bilo 22 ministara spoljnih poslova. Obično dolazi tako veliki broj ministara samo na zasedanje plenuma.

U početku se mislilo da će evropska konferencija biti posvećena samo pitanju privrede, a u poslednjem prvom sednici je dobila politički oblik, zbog toga što su Nemačka i Italija predložile da se pozovu na saradnju u evropskim pitanjima i Rusija i Turska, nečlanovi Društva Narodna. Pošto dugaćkih i mučnih rasprava Komisiona je pristala da se pozovu ove dve države, koji su bili predstavnici Jelcu, ar — već javile sekretariatu Dr. N. da primaju poziv.

Uvod za raspravu o pitanjima

privrede bio je izveštaj **Golinja**, predsednika ekonomske konferencije evropskih država. On je oštro optužio Nemačku za prekršaj, jer je pokušala sa svojom slobodnošću, jer nije bilo moguće sprovesti od, jer 1927 dalje ni jedne akcije, potrebne za lečenje evropske privredne krize, i predložene od konferencije. Carinske granice ostale su iste i carinsko primirje se nije izvelo. U pozivu za predložiti iz takvog stanja, kako za celokupnu privredu, tako i za opšte stanje u Evropi, jer su narodi već izgubili veru u efikasnost mera koje predlaže Dr. N. Kao zadatak evropskih vlada označeno je da se produže razgovori za savetovanje, kako za primirje, tako za produženje sada postojećih trgovinskih ugovora. A kao zadatak evropske konferencije je označeno da mora težiti zbliženju evropskih naroda, da se ne sme ništa uraditi, što bi ih razdvajalo, a taj slučaj će sigurno nastupiti, ako se u carinskom pitanju ne postigne sporazumen dogovor.

U debati je bilo zaključeno — mnogi su smatrali da je **Colinjo** izveštaj suviše pesimističan — da je najhitniji problem evropske privrede u tome da se regulišu prodaja postojećih viška agrarnih proizvoda, naročito žitarica, i primirje za produženje sadašnjih srednje i jugoistočne Evrope. Francuska će u tu svrhu organizovati državni biro za prodaju žita. U vezi s time je pitanje agrarnih kredita, koje treba što pre rešiti. Evropska konferencija je naposljetku u svomene prvom predlaže, da se razgovori žetinu da se produže sada postojećih trgovinski ugovori. To zavisi naravno od uvidavnosti evropskih država i Dr. N. nema sredstva da prisili država da sprovedu tu meru.

Rad saveta samog je bio u glavnom smisleno i korisno, ali je zbog pitanje o sazivu opšte, svetske konferencije za razoružanje i na nemačko-poljski spor u pitanju zlostavljanja nemačkih manjina u Poljskoj prilikom poslednjih izbora za poljski Sejm.

U debati za konferenciju za razoružanje bili su naročito značajni govori engleskog ministra spoljnih poslova, **Hendersona** i **Brianda**. Jedan i drugi su naslitali da ne sme ostati obaveza država za razoružanje, koja je svečano proglašena paktom o priznanju mira, prvito slovo, nego je to sveta dužnost, koja se mora priznati ni jedna zemlja. Henderson je rekao da je razoružanje najvažnije pitanje internacionalne politike, i samo istinsko smanjenje naoružanja, a ne ograničenje je uslov za dobru budućnost naroda. Briand je označio problem za glavni predmet razgovora, za problem dobre volje naroda, a nije najvažnije koliko vojna i koliko smrtonosnog oružja

imaju pojedine države. Zaključeno je bilo da se odriče svetska konferencija za razoružanje od februara 1928. godine. U Ženevi a pitanje predsednika konferencije ostalo je još otvoreno.

Nemačko-poljski spor je bio povoljno rešen za obe strane: Poljska se obavezala prema Nemačkoj da će sprovesti najstrožu i objektivnu istragu o svima slučajevima terora protiv poljske manjine.

Januarski skup prominentnih državnika u Ženevi značajan je i po tome, što su četiri evropske velike sile, Engleska, Francuska, Nemačka i Italija predložile evropskoj konferenciji zajednički manifest, koji je konferencija prihvatila jednodušno. Taj manifest glasi:

»U poslednjim danima smo više puta ispitivali probleme i razgovarali o njima, probleme koje su postavile naše vlade, i došli smo do jasnog zaključka da je jedna između prepreka za privredu i ekonomiju nedostajanje političke budućnosti i mira, koji vlada usled političkog stanja. Taj nemir se ojačao usled vesti koje prose ne razni neodgovorni krugovi o mogućnosti novog svetskog rata.

»Priznajemo da postoje baš sada u Evropi političke teškoće, koje su zbog toga što nestajanje mira, zbog ovog stanja, prouzrokuju usled opšte krize.

»Najbolje što možemo uraditi za poboljšanje privrednog stanja jeste da ne damo maha sumnji da je mir Evrope u opasnosti. Kao ministri spoljnih poslova ili kao odgovorni zastupnici evropskih država izjavljujemo da smo odlučili jače, nego ikad ranije, da se poslužimo organom Društva Naroda da u buduću preprečimo svaki apel na silu.

A. S.

Odlazak Rашеле Kraudi iz Ženeve

Našim čitateljima i članovima je poznato, da je nečiji socijalni seksion u Ligji Narodna bila **Paulel Kraudi**, i mi smo sa žalećem već nagoveštavali u našim listima, da februara meseca ona napušta to mesto u Ligji Narodna. Ovo je bio jedan od najvećih položaja koji su zauzimala žene u Ligji Narodna, i u toliko neznatno mesto, kao što je **Paulel Kraudi**, čijeno mesto još nije zamećeno, ali sa nestrpljenjem se očekuje zamena, pošto sve velike ženske internacionalne organizacije rade na tome, da se na to mesto opet postavi jedna žena.

Interesovane naše čitatelje da saznaju nekoliko detalja o g-đi **Paulel Kraudi**, koja je za prvi period od 10 godina, u Ligji Narodna zauzimala ova veliki položaj, i koji napušta

iz razloga što joj po nekoj donetoj nazivnoj odluci kontrakt nije produžen. Isti slučaj je i u ranijim slučajevima, kao što su **Manly**, **Nitobe** i t. d. **Paulel Kraudi** je nimenovana za predstavnice u Ligji Narodna 1921. god. ali je već od 1919. god. još pre nego što se Liga Narodna instalirala u Ženevi, radila za Ligu, kao prvi član žene hrišćanske sekcije, na čijem je predstojateljstvu radila. Ona je sbrinula farmaciju i imala veliko iskustvo u radu za vreme rata, kao komandant dobrovolja u Francuskoj i Belgiji.

Za vreme ovog 10 godina, od kada upravlja socijalnom sekcijom Lige Narodna, Ligji Narodna je **Paulel Kraudi** proveravala rukovodstvo internacionalnih sekcija u Ligji, kako onih koje su tretirani statutu u samoj sekciji, tako i one poslove, kojih se Liga Narodna, kao naročito aktivnih, prihvatavala a danom momentu, kao što je pitanje ratiparirana ratnih zarobljenika, pitaje izabeglica, i t. d. **Paulel Kraudi** je kao šef sekcije implemetirala ova razloga. Ona je za četiri velike konferencije, koje su održane u domenu socijalnog rada **Lignoga**, kao: **Trojstva** koje nam i dekom (1921), porografske publikacije (1923), protiv trgovine ženama i dekom; 1923 god. za zabranu porografskih spisa; 1925 za zabranu pušenja opijuma; 1925 za zabranu opijuma i drugih droga; osim drugih konvencija, koje su imale predloga za konvencije 1929 god. o ratipariranih napuštene dete i za pomoć maloletnika u inostranstvu.

Ligji Narodna je odala priznanje radu g-đe **Paulel Kraudi** time, što ju je svet Ligji Narodna nimenovao za člana komiteta za zaštitu dete i maloletnika, koji je 1924 god. bila poziv iz Sjedinjenih Američkih Država da održi na predavaња o Ligji Narodna u raznim mestima, a zatim je se vratiti u Ženevu da meseca aprila učestvuje pri radu komiteta za zaštitu dete i maloletnika. **Helelino** je Američanski Univerzitet u Ženevi, a meseca aprila g-đi **Paulel Kraudi** doktorom honoris causa.

Jedan veliki dnev, dat u jednu čas u Ženevi, dao je vidna dokaza koliko je poštovana i simpatizirala dobila g-đa **Kraudi**, kako u svom zvanju radila, tako i u ličnom kvalitetu i uspehu, i kao je punih deset godina neumorno radila.

svojina, i da se upuću u strana područja.

U toku istorijskog razvoja postalo je jasno, da se pod večinom nekad ljudi tuđe stope, što je zaključak njihovog egzistencijalnog teretom nametnutih ili izazvanih sukobljavanja. Nesumnjivo je da nehe mogli da se posveti nikakvom višem određenu delu koje koji se nepristajaju iscrpljuju u odbrani svoja položaja, katkad i golog života. Isto tako, i nama je to osobito jasno, — jer da se ne upuću oružje ni ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato, za sve vreme dok se zbiraju, presecaju svako pozitivno izgrađivanje. Tako su spoljna proglašavanja i metode izgrađivanja utupile bar polovinu stvaralaštva ljudskog, ono izvanredne vizionerске genialnosti kao što je bila ona **Bordana** **Bruna**. **Naupurot** meo, stari **Xinjuzi**, taj narod izvanredno metafizički obdaren, izgrađio je veoma rano svoja religijska učenja i filozofske misli zato što su ga filozofski i metafizički uslovi, ali i ruku ne stigne da čirno utemelji svoju kulturu. Trzavice, razračunavanja i ratovanja sistematski iscrpljuju obaranošću i individua i naroda, i zato,

Књижевност

Др. Тихомир Борџевић, *Наши народни живот*, Књига четврта, Београд, 1931. Издање Књижевне Гете Кона.

Серија студија које излазе под насловом *Наши народни живот*, из пера нашег одличниог и уваженог професора Г. Др. Тихомира Борџевића, доноси нам у последњој, четвртој књизи, још осталих чланака и некеколике који се још специјално нас тичу: *Положај жене, Мираз и Развод брака*. Те три студије показују нам како се у српском народу кроз векове гледало на жене, и какав је био њихов живот у браку.

Иако браће који се из изванредним свесношћу прикупљена из усменог предања, из дела наших књижевника и етнографа, из архиве и правних књижних списа, као и из директног и испитивања у народу, дао је Г. Др. Борџевић потпуно и прегледну слику свакодневног живота жена у српском народу. Та слика баш зато што је у складу са научним истраживањима Веселка Донста, показује жене у нашем народу био је врло тежак, скором оцајан.

Већ у родитељској кући правила се разлика између мушког и женског детета. При самом рођењу, док се мушко дете доносило с општом радошћу пуцањем и пуцањем мајке, јер је оно продужење куће, славе и имена, док се женско дете прима са негоданством, а често и жаљењем. Женско се дете сматра као туђа кошт, туђа кућа, јер ће кћи, удајом, бригнути и радити за другу кућу, а не за родитељску. Каи уза довојку најуважје тек муке, кад лије у браку. Већ се деца најчешће рађају са, а затим мајка која треба да рађа и која геди. За ову веру и олану службу, она не добија никакву накнаду. Муж је сматра за својину, за своју робину, која има да ради и служи, а да од нега не тражи никакву обавезу или награду, никаква уздржаност за сва његова поверљива и заоставања. Чак и у њеним најближим часовима, кад доноси на свет нов живот, она не ужива никакве обзире или поштеде. А тако исто и у тежком раду, у поштену тежак; жена иде напред с мужом, пресмејана до земље под током оловара, у јавном и приватном корана испред све с пушком о рамену. И у свим тим тегама, понижено, дубока крушеност пред сваком мушком главом. У Црној Гори мора старца да се склони с пута и да љуби руку сваком бегућу и од deset година.

Или варошка жена није у бољем положају него његова оца, од ње се тражи доста покорности, понизности и оданости, без реиницијативе. И она нема смисла за хитијенско познатије, неке, нији за правилно васпитање. Тек у новије време почело се стварати тип модерне културне жене, по угледу на Европљанке, и њен благотворни утицај већ се осећа у породици и у јавном животу. Само је ипак што између та три типа жене имамо додира и мешавине, што би свакако било врло корисно.

Тај страховито тежак положај српских жена, који је трајао кроз векове, и проносио се с неумитном непроменљивошћу с мајке на кћер, те судбине пуне торања и жалица, њиховог и непоштивања, посматра не овако са стране из новог, срећнијег доба, дејствују на нас управо поражаваче. Поједи тежак случај у животу жене у браку, који је сваки од нас познавао, а за који је мислио да је изузетак, постоји и сада. И у њему, као и у свима осталима, та гадна и сва оубаво, оно невољно којом је у народној поезији драги објаслио своју дугу? Зар се све то губило, зар је све то изничавало у тренутку кад се ступило у брак? Где су ти љубавници који су зарад брака савлаживали непремисливе тежкоће, који су узвраћали ако не моту, то поједи љубавну долову? Зар су то само песничке фикције и убојражене? Али нам строг г. професор

сод олузима сваку утеху, напомињући да су чак и оне псалме у којима се жена изрично хвали да је муж миљује, да је према њој нежан и најљуби, да су то само хвале и ништа више. „Људи који би показивали такве невоље према женама, у сеима би били презирани, а у варошима исмеивани.“

Кад прочитамо те стране на којима је тако истинито, ма да драстично представљена жалосна судбина наших жена у прошлости, од најчак опсервација намеће нам се мишљење овако дивно чудно да потпуно исто људски који су морали тући своје жене, из их страха да их не свет не би сматрао за неваљале, да не би рекли „да се жени под скут завукао“, да ти људи данашњице, ма да култивисани и образовани, не могу још да се отму укорењеној навизи својих предака, те да гледају на жену баш себи право. То је, несумњиво, разлог што се чак и наши најнапреднији људи с муком наивикају да виде жене како се пењу до њихових положаја, и како се, у великом броју, труде да та њина стремења осујете.

У сваком случају, ове студије Г. Др. Борџевића ису само једно привредног значаја и интереса, него су и веома инструктивне. Свака наша културна жена треба да се упозна с њима, јер да бисмо радије на бољој будућности, треба да познајемо своју прошлост. У исти мах, читави људи, особито једну импресиону дубоку културну жену мора прећи тај јаз који је раставља од њених неерених другарица из некултурних средина, мора им пружити руку, и мора им у свакој прилици, рејући и делом, бити од користи.

Београд

Паулина Леба-Абрам

Милан В. Богдановић, *Стари и нови*, Издање књижевнице Гете Кона, Београд 1931.

Г. Богдановић неспорно поседује једно својство, неземалјиво јединицим другим, кад је реч о представљању конструктивне и поштедне књижевности. — Он има интелектуално добротанство и стичи исприван став према делима о којима има да да свој суд. Том својом особином он је редак међу нашим тако често нестрепно, каткад и кривички негативно проповењањима, увек готовим на одрицање, нарочито на оно без аргумента. Најчешће обдарен је интриком. Он се не предава својим предметима, чак и онда кад су му они непозаваљиви и немири; не му се, заиста, не може пребацити жучност и пристаност. Уз то, код њега не може да се стави у сумњу њиха и отворен дух, увек у току са мерним проблемима и потребама, и живи и тежио одговорно на њих. На супрот томе, он заљивају нема онага стана укоченог, ефор громовничког тобожег свезања старијих наших критичара. Г. Богдановић носи, изгледа, у крви сазнање о релативитету свих појава, њихово прозорење и свих мерних вредности из кога свима испуштају, ни несе не изумиша. Али са једнога субјективистичког и релативистичког становишта, увек широг од сваког догматичног, могуће је, каткад, пре имати продорност погледа и незаљивост видика. Отуда Г. Богдановић хумано суди и о „старијим“ и о „новим“ њима, „новим“ му, објектно, боље и непосредније деже него „старијим“.

Од жене, проевена је гиа Дејана Максимовић. За њену песничку делатност писач има благоволног разумевања.

Један изразит социјални смисао, уопште подоста одлика одликана, много је ближи и потребнији савременим од доконов доучерњачких таквазован „нисто уметничког“ њањина наших естетичара.

Смер толерантности ове књижевности је препорука.

Београд

К. А.

Циклус педагошких конференција

Удружење наставника средњих и стручних школа извршава своје задатке, као и све остале колеге, да ће придати цикусу конференција у којима ће се третирати питања из области савремене педагогике. Конференције ће се држати у згради Друге мушке гимназије сваког четвртка од 18.30 часова. Прва конференција је одржана 19. фебруара т. г. На конференцију имају слободан и бесплатан — приступ сви професори ранијих који се интересују за ова питања. У случају да поједини теме буду изазвале дискусију, радо ће се чути и мишљења осталих стручних колега, нарочито с обзиром на главни задатак ових саставака — на унапређење наставних метода и решење школских проблема.

До сада су пријавили своја предавања ови наставници:

Госпођиња Јулија Бошковић, професор Друге женске гимназије, — *Васпитање оснивача деце и омладине уметничког и спортског карактера*.

Госпођа Мара Магалиновић, професор Прве женске гимназије, — *Интелектуалне способности ученица виших разреда*.

Госпођа Милица Топаловић, професор Женске учитељске школе, — *Нове методе у средњошколској настави*.

Госпођиња Радмила Јовановић, професор Треће женске гимназије, — *Међународни биро за васпитање и стална изложба деце књижевности у Женеви*.

Господин др. Брана Крстић, професор Женске учитељске школе, — *Судбина и објективни критерији при оцењивању ученика*.

Госпођиња др. Милана Росић, професор из Загребa, — *Уметност и дете*.

Госпођа Вукосава Милојевић, професор Прве женске гимназије, — *Треба ли код деце вежбајући врше извођење из живота?*

Госпођиња Миљена Петровић, професор Женске учитељске школе, — *О високим школама у Данској*.

Госпођиња Даринка Стојановић, професор Треће женске гимназије, — *Директна метода у настави наше књижевности*.

Ко би једн од колега и господе наставника желео да учествује као предавач, нека се изолти пријавити — са назначењем теме предавања и датума — на адресу госпође проф. Александаре Милетић, председнице Удружења наставника. Друга конференција.

Белеške

Selma Lagerlöf na filmu. — Između dela švedske književnice Selme Lagerlöf ima priredbenih za film već trinaest. Poslednje delo, koje je snimala jedna švedska filmska firma za film, jeste „Sarlota Löwensköld i Lagerlöfova je sama davala savete, kako će pretvoriti roman u film. Ova su poslednja filma, jer je priredbeni konfom film i ima ogroman uspeh u Stockholmu.

Jedna povina u švedskim školama. — Švedski pravila tela koja uvela je zasada u dve škole za probu, u Lucernu i Arau, nastavu za telefoniranje i to po pet sati na godinu. Uprava je namne mišljenja da mnoge pogrešne veze pri telefoniranju, na koje se abonenti tokom lute, nisu učinjeni od strane telegrafistkinja, nego mnogo češće sa strane publike, koja ne ima postupati aparatom. Deca se najpre upozna sa tehničkim osnovima telefona, posle se vežbuju u telefoniranje. Pri vežbanju je došlo do mnogih komičnih scena, jer su deca u Arau i Lucernu u početku nikada nije sastavila radijski na aparatu. Neka od deca počela su glasno plakati pri aparatu, nekad od samog uzbuđenja nisu mogla da progovore ni reči, neka su mirno izbijala tekst, koji je trebalo naučiti za telefonsku vežbu, i ako ih je učitelj čuo, deca su se odmah vratila na aparat. Na kraju vežbi u zajedničkom razgovoru pregledala su deca sa učiteljem

sve greške, koje su bile učinjene. Narocito se upućuju deca da što jasnije izgovaraju svaku reč na aparatu.

Kemal za vojnu službu žena. — Retorovo biro objavila iz Carigrada: U nekoliko devetogodišnjih ratova Smirna je pogorlo predsednik republike, Kemal, sledede: Ne radi fiziološke nemogućnosti, nego predrasude su radi kojih se žene utežu da vrše vojničku službu. Danas traže žene građanska prava i teže da su na ravnoj nozi sa muškarcima. Tako turski predstavnici, koji su najmanja od tri dužnosti je prema državi vojna služba. U staro vreme su se žene borile rame uz rame sa muškarcima. U modernone društvu ne postoji nikakva načelna prepreka za to da žene postane vojnici. Tako turski predstavnici, koji su činili nam se da je bio svrstane „slogičane“, i da svuviše živi još u „staro vreme“.

Arhiv o radu žena. — Najveće nemačko feminističko udruženje »Deutscher Staatsbürgerinnen-Verband« osnovalo je naročiti arhiv za rad žene. U tome arhivu skuplja: materijal o radu svojih podružnica (programi o radu, godišnje izveštaje, spomenice, časopisi, izveštaje o društvenim predavanjima itd.); beleške o radu drugih ženskih organizacija svoga okruga; izveštaje o radu žena u samoprimnim telima, govore žena u opštinskim odborima, parlamentu i t. d.; izveštaje svih časopisa o pokretu u vezi sa radom članovima društava u materijal o ženskom pokretu i radu žena u pozivima, industriji, trgovini itd.; materijal o političkim, kulturnim i ekonomskim pitanjima u koliko su u vezi sa ženskim pokretom. Tako skupljeni materijal biće na raspolaganju članovima društava i pomoćno sredstvo pri pisanju člana, knjiga, za govore itd. Ove ideji mogli bi i naši kolekti sprovesti.

Novo odlikovanje je primila za svoju godinu gospoda Helena Swanwick (Svenvik) predsednica engleske sekcije Internacionalne lige žena za mir i slobodu. Naimevanata je za članicu engleske legrije žice (Companion to honour). Do sada je primilo to odlikovanje u vezi sa radom Britanji samo 44 osoba. Gospoda Swanwick je bila veoma često u engleskoj delegaciji za Društvo Naroda. Engleski časopisi su naročito naglasili da je primila ovo odlikovanje kao zahvalu za svoju neumornu rad za mir, koja vrši čitav život u službi mira i slobodi, a za svoe udele u radu Društva Naroda.

Nagradu »Sévérine«, o kojoj smo već lanjske godine pisali našem listu, je dobila gospoda Marcelle-Capry za knjigu, u kojoj ješ kake su bile posledice svetovrat na njenom rodnom selu, kako i su seljanke mučile same na polju i vinogradu, kako su došli nematični zarobljenici u selo da pomognu. U ovom delu daje se svako opisiu radu, koja napiše najbolje delo za pacifiističku propagandu.

U Haagu biće osnovan muzej za mir. Podlogu za ovaj muzej je dala Janička izložba za mir, koje je aranzirala društvo za Društvo Naroda i mir. To društvo »Vereining voor Volkenbond en Vrede« molli sve da mu pošlju stvari, koje su za muzej. Adresa je: Haag, Jan van Nassaustraat, 93.

Jane Addams je izdala drugu knjigu svojih uspomena na rad u Hull-Housu. Knjiga nosi ime: The Second Twenty Years at Hull House. U poslednjem opisiu radu od septembra 1909 do septembra 1929. Knjiga ima 413 stranica. Izdavači: The Macmillan Company 1930, New-York.

Napredak turskih žena. — Server Alih Hanuma je u Carigradu namenovana za upravnika pošte. Ovo je jedan veliki položaj, na koji kao prava žena u svetu dolazi jedna Turkinja. Kako nam svedoča Turkinje daju lepe primere za emancipaciju žena.

Izbori za Parlament u Sjedinjenim Državama. — U novemburu mesecu u Sjedinjenim Državama održani izbori za Parlament, i ovoga puta izabrano je 54 člana u House of Representatives. U poslednjim izborima sada je broj žena u Parlamentu od osam pa na šest.

Ширите свој лист

„Женски Покрет“